

экономии: Пер. с нем. – Спб.: Экономическая школа. 1999. – 344 с. **6.** Томс М. Душа бизнеса. Современная этика предпринимательства. – Спб.: ИГ «Весь», 2010. – 224 с. **7.** Форд Г. Моя жизнь, мои достижения. Сегодня и завтра / Г. Форд. – М.: АСТ, 2005. – 340 с.

Bibliography (transliterated): 1. Alihanova Ju.M., Nikitina V.B., Pomeranceva L.E. Literatura Drevnego Vostoka: Iran, Indija, Kitaj. Teksty. – Moscow: Izd-vo MGU, 1984. – 350 p. 2. Veber M. Protestantskaja jetika i duh kapitalizma // Veber M. Izbrannye proizvedenija: Per. s nem. – Moscow: Progress, 1990. – P.61-208. 3. De Dzhordzh R.T. Delovaja jetika / Per. s angl. R.I. Stoplera. – Moscow: IG «Progress»; ID «RIPOL KLASSIK», 2003. – 736 p. 4. Jonas G. Princip vidpovidal'nosti. U poshukah etiki dlja tehnologichnoi civilizacii. Per. z nim. – Kyev: Libra. 2001. – 400 p. 5. Kozlovski P. Principy jeticheskoi jekonomii: Per. s nem. – Spb.: Jekonomicheskaja shkola. 1999. – 344 p. 6. Toms M. Dusha biznesa. Sovremennaja jetika predprinimatel'stva. – Spb.: IG «Ves'», 2010. – 224 p. 7. Ford G. Moja zhizn', moi dostizhenija. Segodnja i zavtra / G. Ford. – Moscow: AST, 2005. – 340 p.

Надійшла (received) 01.10.2014

УДК 339.7

К. В. ОРЕХОВА, канд. екон. наук, доц., ХІБС УБС НБУ;

М. А. ШАВЛАК, студент, ХІБС УБС НБУ, Київ

ІНДИКАТОРИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

У роботі розглянуто основні показники інвестиційної безпеки України, виконано порівнянні їх порогових та фактичних значень, проаналізовано причини низького рівня інвестиційної активності в Україні. Досліджено інвестиційну складову економічної безпеки України з урахуванням глобалізаційних чинників та посилення процесів транснаціоналізації національної економіки.

Здійснення глибокої структурної перебудови української економіки вимагає істотного збільшення обсягу інвестицій, консолідації всіх джерел інвестування, активізації інвестиційної діяльності.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна безпека, прямі іноземні інвестиції, глобалізація, індикатор.

Вступ. Однією з найважливіших складових економічної безпеки є інвестиційна безпека. Інвестиційна безпека держави забезпечується за умов дотримання граничної норми інвестування, що дає можливість: відтворювати науково-технічний та інтелектуальний потенціал нації; здійснювати розширене відтворення основного капіталу; підтримувати конкурентоспроможність економіки; гарантувати зростання ВВП на рівні завдань соціально-економічного розвитку і міжнародного співробітництва; створювати стратегічні резерви; долати депресивні явища у регіонах країни; зберігати і відновлювати природні ресурси; утримувати на безпечному рівні екологічні параметри.

Проблема забезпечення інвестиційної безпеки особливо актуальна для України, що має забезпечити розбудову ринкової економіки, подолати деформації в структурі економіки, здійснити оновлення продукції та виробничого апарату у промисловості, освоїти нові для себе види діяльності у сфері послуг.

Аналіз останніх досліджень та літератури. З проголошенням незалежності України в наукових колах досить активно почала розвиватися проблематика забезпечення інвестиційної безпеки країни, що зумовило появу

значної кількості фундаментальних праць в галузі безпекознавства. Серед вчених, які зробили значний внесок у розвиток безпекознавства, можна виділити В. Амітана, О. Амошу, О. Білоруса, І. Бінька, З. Варналія, В. Геєця, Я. Жаліла, В. Кириленка, Г. Пастернака-Таранушенка, Р. Покотиленка, В. Шлемка та ін.

Дослідженню інвестиційної безпеки, присвячені праці таких вчених, як В. Кириленко, О. Баранівський, М. Недашківський та К. Подгорна, С. Ткаленко та ін. Не зважаючи на наявність наукового доробку у сфері дослідження інвестиційної безпеки, подальше вивчення даного питання залишається актуальним, беручи до уваги ті нові загрози, які несуть в собі процеси глобалізації та транснаціоналізації.

Мета дослідження. Метою роботи є визначити основні макроекономічні показники, які впливають на рівень інвестиційної безпеки як складової економічної: охарактеризувати динаміку зміни показників; виявити проблеми та запропонувати шляхи встановлення надійної інвестиційної безпеки.

Матеріали дослідження. Інвестиційна безпека дає змогу оптимально задовольняти поточні потреби економіки в капітальних вкладеннях за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, досягнення оптимального співвідношення між розмірами іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за рубіж, підтримання позитивного національного платіжного балансу.

Однозначне визначення сутності інвестиційної безпеки на сьогодні відсутнє. Під інвестиційною безпекою держави, на думку О. Барановського, слід розуміти досягнення рівня інвестицій, що дозволяє оптимально задовольняти поточні інвестиційні потреби національної економіки за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, оптимального співвідношення між розмірами внутрішніх і зовнішніх інвестицій, іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за рубіж, підтримання позитивного національного платіжного балансу

Забезпечення інвестиційної безпеки має будуватися з урахуванням різкого скорочення експорту українського капіталу за межі України, високого ступеня пов'язання міжнародних капіталів, відсутності великих мас вільного іноземного капіталу, гострої конкуренції між сферами його вкладання і країнами, які залучають іноземний капітал. Іноземні інвестори твердо дотримуються правила: вкладати капітал туди, де низький ступінь ризику і висока оборотність вкладених коштів [3].

Важливість і необхідність визначення та забезпечення належного рівня інвестиційної безпеки країни полягають у можливості запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам національним інтересам, які виникають в інвестиційній сфері. Як відомо, Україна є достатньо відкритою економікою. Це

підтверджують і показники платіжного балансу України. І як наслідок підвищуються ризики негативного впливу зовнішніх факторів на безпеку країни. Тому за формування інвестиційної політики постає важливе завдання ідентифікації можливих загроз, виявлення причин їхньої появи та визначення можливостей і способів протидії їм.

Головним критерієм інвестиційної безпеки є конкурентоспроможність економіки як процесу реалізації економічної безпеки у динаміці. Виділення певних критеріїв пов'язане з існуванням порогових граничних значень допущення певного ймовірного порушення безпеки. Тобто визначення інвестиційної безпеки має бути пов'язана з мірою, що виражає органічну єдність якісної та кількісної визначеності явища інвестиційної безпеки.

До показників інвестиційного процесу в державі належать такі: норма (рівень) інвестицій (обсяг інвестицій у % до ВВП); загальний обсяг інвестицій у вартісному вираженні; рівень приватних інвестицій; рівень заощаджень населення та ін. За цими показниками набуто певного досвіду; є їх рекомендовані обсяги, які мають національні особливості в кожній державі [5].

Рівень інвестицій в Україні відносно ВВП поки не відповідає світовим стандартам, тоді як для стабільної економіки загальний обсяг інвестицій повинен досягати рівня 15–26 % ВВП. Що стосується рівня приватних інвестицій, то їх рівень в Україні поки не перевищує 50 %. За світовим досвідом рівень приватних інвестицій повинен бути не менше 60 %.

Можна виділити такі показники, що впливають на рівень інвестиційної безпеки України: величина відпливу капіталу, рівень повернення вкладених коштів, ступінь інформованості інвесторів, режим валютного курсу та відсоткова політика, що встановилися в країні, характер амортизаційної політики та ін.

Особливе місце у забезпеченні інвестиційної безпеки належить страхуванню інвестиційних ризиків. При цьому слід зазначити, що іноземний капітал більш «нервово» реагує на щонайменшу дестабілізацію в Україні, ніж національний. Необхідно підкреслити, що, на жаль, іноземні страхові структури розглядають Україну як країну з дуже високим ступенем інвестиційного ризику.

Проблема оцінки інвестиційної безпеки на загальнодержавному рівні знайшла своє практичне втілення порівняно недавно у вигляді Методики розрахунку рівня економічної безпеки України, затвердженої наказом Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60. Відповідно до цієї Методики інвестиційна безпека розглядається як складова економічної безпеки і як такий рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної

сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів [2]. Для визначення стану інвестиційної безпеки запропоновано брати за основу 5 індикаторів та допустимі порогові значення для них (табл. 1).

Таблиця 1. Індикатори та порогові значення інвестиційної безпеки України

№	Індикатор, одиниця виміру	Порогове значення
1	Ступінь зносу основних засобів, %	Не більше 35
2	Відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, %	Не менше 6
3	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до вартості основних засобів, %	Не менше 25
4	Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	5-10
5	Частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій, %	Від 20 до 30

Таблиця 2. Аналіз показників інвестиційної безпеки України за 2008–2013 рр.

№	Індикатор, одиниця виміру	Порогове значення	Фактичні значення						Динаміка нормалізованих значень	
			2008	2009	2010	2011	2012	2013		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Ступінь зносу основних засобів, %	≤ 35	58,2	60,0	74,9	74,9	74,9	75,2	↑	Небезпечна зона
2	Відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, %	≥ 6	7,4	3,89	2,27	3,15	3,15	3,17	↓	Небезпечна зона
3	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до вартості основних засобів, %	≥ 25	24,58	16,62	15,8	18,09	14,9	13,7	↓	Небезпечна зона
4	Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	5-10	3,38	3,78	3,38	3,38	2,34	2,12	↓	Небезпечна зона
5	Частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій, %	20-30	21,14	22,27	25,13	19,84	18,22	18,16	↓	Небезпечна зона

Проведені розрахунки показали, що не один із індикаторів стану інвестиційної безпеки в Україні не відповідає пороговим значенням. Особливо це стосується таких індикаторів: ступінь зносу основних засобів – в Україні перевищення порогового значення індикатора складає 114,86%, відношення обсягу інвестицій в основний капітал до вартості основних засобів – в Україні зменшення фактичного значення відносно порогового становить 54,8%.

Це підтверджує, що знос основних виробничих засобів суттєво перевищує темпи їх відтворення, а відсоток ВВП на накопичення значно менший від рівня забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону.

Для формування ефективної інвестиційної політики необхідно проаналізувати динаміку змін значень індикаторів інвестиційної безпеки України.

Важливо для формування інвестиційної політики визначити та оцінити рівень інвестиційної безпеки держави за допомогою систему індикаторів та порогових значень індикаторів.

Таблиця 3. Індикатори інвестиційної безпеки України протягом 2006–2012 рр.

Показник (порогове значення)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ВВП, млрд. грн	544153	720731	948056	913345	1094607	1316,6	1409,0
Обсяг інвестицій, % до ВВП (не менше 25%)	23	26,2	24,6	16,6	13,8	14,1	24,4
Обсяг ПІІ, млн. дол.	21607,3	29542,7	35616,4	40053,0	44806,0	49996,0	64044,0
Приріст ПІІ за рік, млн. дол.	4717,3	7935,4	6073,7	4436,6	4753,0	4560,0	4129,0
Приріст ПІІ, % до ВВП (5%)	4,4	5,6	4,1	3,8	3,1	2,77	2,34

Джерело: [2].

Індикатори інвестиційної безпеки характеризують ступінь прояву відповідних загроз. Одним з найважливіших показників, що характеризує ступінь розвитку країни, є відношення обсягу інвестицій в основний капітал до ВВП. Протягом аналізованого періоду даний показник мав «безпечне» значення лише у 2007 році – 26,2 % і має тенденцію до зменшення, що свідчить про недостатність інвестицій в основний капітал і неспроможність забезпечити необхідну матеріально-технічну базу для потреб економіки [4].

Щодо ПІІ, слід зазначити, що хоча їх обсяг збільшується протягом 2006–2012 рр., приріст ПІІ до ВВП з кожним роком зменшується (з 4,4% до 2,34%) і сягає небезпечного рівня, оскільки ВВП зростає більш швидкими темпами. Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до вартості основних засобів знизилася з 7,9 % у 2006 р. до 3,6 % у 2011 р., що в умовах високої зношеності основних засобів (понад 70 %) свідчить про реалізацію загрози старіння матеріально-технічної бази виробництва і зниження здатності вітчизняних підприємств випускати конкурентоспроможну продукцію. Показник частки вітчизняних інвестицій в основний капітал до ВВП упродовж 2006–2012 рр. змінився неістотно (з 15,9 % до 15,5 %) і є нижчим від порогового значення (17 %), що характеризує низький рівень інвестиційної активності в країні.

Поряд з недостатньою активністю вітчизняних інвесторів істотною загрозою економічній безпеці України є монополізація іноземним капіталом стратегічних галузей економіки, про що опосередковано може свідчити зростання частки прямих іноземних інвестицій у ВВП з 20,7 % у 2006 р. до 30,9 % у 2012 р. (що у 5 разів перевищує порогове значення) [6].

Такий низький рівень інвестиційної безпеки пояснюється відсутністю широко кола об'єктів інвестування та недосконалістю механізмів інвестування, а також відсутністю розвинутого інвестиційного ринку. Це проявляється, у свою чергу, недосконалістю ринку цінних паперів, який характеризується низьким рівнем капіталізації, ліквідності та прозорості; відсутністю достатньої кількості фінансових інструментів у вільному обігу, які є основним об'єктом інвестицій індивідуальних інвесторів; наявністю невирішених питань щодо захисту прав інвесторів; недовірою населення до фінансових інститутів та органів державної влади; відсутність стратегії залучення прямих іноземних інвестицій.

Включення національної економіки в світову економічну систему зумовлює необхідність здійснення аналізу інвестиційної складової економічної безпеки в контексті розвитку загальносвітових інвестиційних процесів. Динаміку глобальних потоків прямих іноземних інвестицій можна побачити на рис. 1. та рис. 2.

Не дивлячись на процеси розгортання світової фінансово-кредитної кризи, зростання притоку ПІІ у 2007 р. спостерігався у всіх групах країн. У 2008-2009 рр. стали відчутними наслідки фінансової кризи, наслідком чого стало скорочення притоку глобальних ПІІ. У 2010 р. спостерігається незначне зростання потоків ПІІ, у 2011 р. притік глобальних ПІІ наблизився до рекордних докризових показників та склав 1,65 трлн. дол. США, однак уже протягом 2012 р. обсяг притоку глобальних ПІІ скоротився на 18 % до 1,35 трлн. дол. США. Падіння обсягів притоку відбувалося на фоні зростаючої тенденції інших макропоказників (ВВП, міжнародна торгівля та зайнятість) [3].

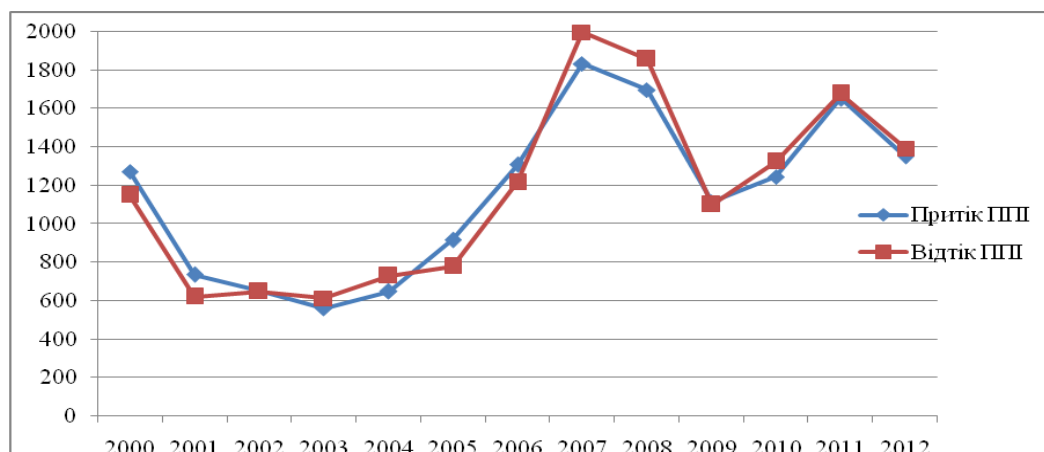

Рис. 1 – Глобальний притік та відтік прямих іноземних інвестицій, млрд. дол. США

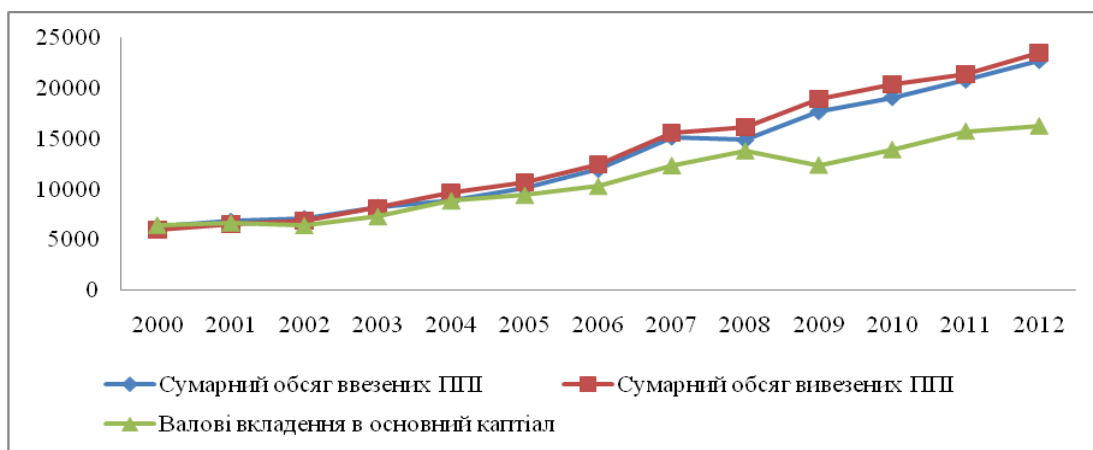

Рис. 2 – Глобальний потік прямих іноземних інвестицій , млрд.дол.США

Економіка України є активним та серйозним реципієнтом прямих іноземних інвестицій, в той же час будучи й вагомим джерелом формування інвестиційних ресурсів для вкладення в економіку іноземних держав (рис. 3).

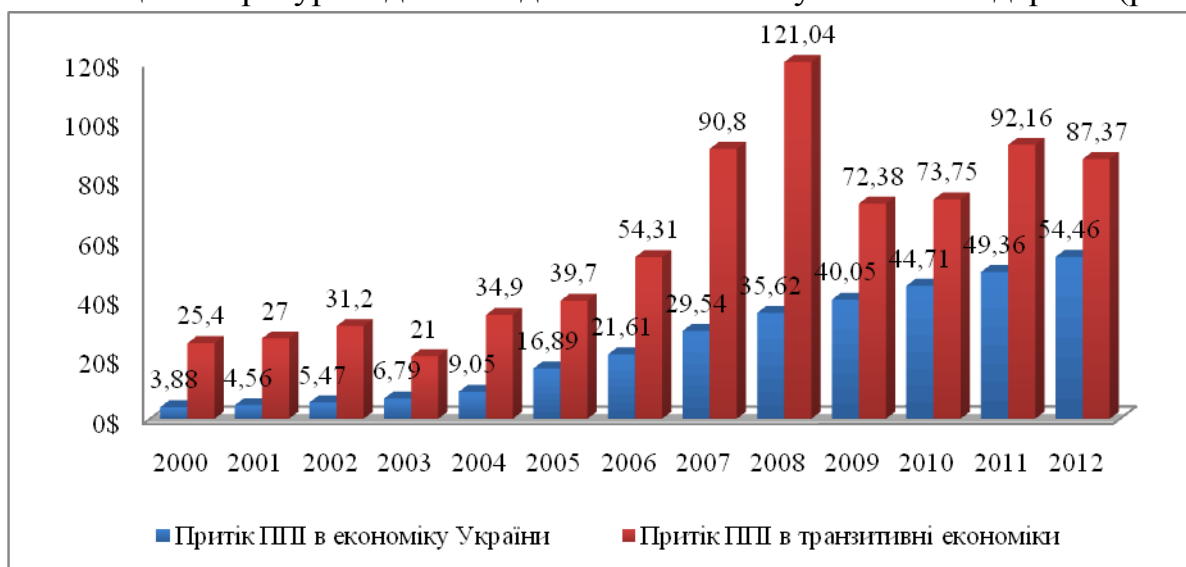

Рис. 3 – Притік прямих іноземних інвестицій в транзитивні економіки світу та в Україну, млрд. дол. США

Беручи до уваги темпи зростання інвестицій в економіку України, слід зазначити, що обсяг інвестицій зріс більше, ніж у 14 разів від 3,88 млрд. дол. США у 2000 р. до 54,46 млрд. дол. США у 2012 р., що значно перевищує світові темпи росту інвестиційних ресурсів. Також чітко спостерігаємо стрімке збільшення обсягів інвестицій з України, починаючи з 2005 р. та чітку тенденцію до зростання притоку ПІІ, не зважаючи на саму фінансово-економічну кризу та її наслідки. Слід зазначити, що частка ПІІ, що припадають на долю України в групі країн з транзитивною економікою, постійно збільшується та перетнула 50-відсотковий рубіж у 2009 р. Такі високі темпи росту інвестиційних ресурсів можуть нести в собі ряд потенційних загроз, що

зумовлює необхідність здійснення контролю за ними та забезпечення оптимального рівня інвестиційної безпеки.

Активне та випереджальне залучення інвестиційних ресурсів в економіку України змушує проаналізувати основні країни-джерела притоку ПІІ. Протягом 2000–2004 рр. загальна частка п'ятірки країн-лідерів, що здійснюють інвестування в Україну, ледве сягала 50 % усього притоку ПІІ в країну та їх окремі частки були майже однаковими, але починаючи з 2005 р. спостерігається різке домінування Німеччини, частка якої становила 33,6 % усього обсягу ПІІ. Протягом 2005–2012 рр. відбувається поступова зміна країни-лідера на користь Кіпру [7].

Слід зазначити, що граничний показник частки окремої країни в загальному обсязі інвестиційних ресурсів становить 30 %, а його перевищення є потенційною загрозою національній економіці.

Іншим, не менш важливим аспектом іноземного інвестування в Україну є розподіл ПІІ між галузями, в які надходять інвестиційні ресурси. Можна стверджувати, що протягом аналізованого періоду відбуваються структурні зрушення в розподілі ПІІ в бік зменшення обсягів інвестування у реальний сектор економіки країни та збільшення інвестування у посередницькі сектори. Так, якщо у 2001 р. 53,2 % усіх ПІІ було спрямовано у промисловість, то уже у 2012 р. на розвиток промисловості було направлено тільки 31,5 %. Натомість частка ПІІ направлених у фінансову діяльність зросла із 8,1% у 2001 р. до 29,6 %, частка операцій з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям зросла з 3,9 % до 16,6 %. Ще однією характерною рисою іноземного інвестування в Україні є нерівномірність їх розподілу між територіально-адміністративними одиницями. Так, лідерами з притоку інвестицій в Україні є м. Київ, на який припадало у 2001–2009 рр. в середньому 35 % усього обсягу ПІІ, а в 2010–2012 рр. ця частка збільшилася до майже до 50 %, а також Дніпропетровська область, частка якої у 2012 р. становила 15,3 %. Третім регіоном за часткою освоєння іноземного капіталу є Донецька область із часткою в 5,5 %. Таким чином на зазначені адміністративні одиниці України сумарно припадає від 50 % (2005 р.) до 70 % (2011–2012 рр.) обсягу ПІІ, що є наглядним свідченням наявності диспропорцій у розміщенні ПІІ та, як наслідок, асиметрії розвитку економіки України, що є ще однією реальною загрозою економічної безпеки країни [5].

У ситуації нестабільності процес інвестування не підлягає достатньому прогнозуванню, нерівномірність інвестиційних вкладень робить планування та прогнозування нереальним. Нині негативний вплив на інвестиційну активність має економічна ситуація взагалі, тобто фінансовий стан підприємств, погіршення їх ліквідності, податковий тиск, який скорочує обсяг обігових коштів, недостатність податкових пільг для підприємств малого та середнього

бізнесу і для нових підприємств. Деякі заходи для поліпшення цього стану було вжито на державному рівні. Наприклад, було запроваджено значні податкові пільги для нових підприємств малого бізнесу, списано частину штрафів і пені з податкових платежів. Однак значні зміни в інвестиційній сфері ще не відбулися. Окремі заходи не можуть докорінно поліпшити інвестиційного клімату і стимулювати одночасно всі сфери та галузі економіки, а це потребує фундаментальної перебудови в цій сфері та напрацювання ефективних важелів державного регулювання.

Висновки. Інвестиційна безпека України перебуває на досить низькому рівні, оскільки інвестиційні потоки настільки незначні, що не можуть забезпечити сталого економічного зростання країні, не відбувається відновлення основних засобів, модернізація економіки та її структурна перебудова. Інвестиційний клімат є незадовільним і не забезпечує умов для притоку інвестицій у важливі для розвитку країни напрямки.

Загалом, стан інвестиційної безпеки регіонів України найбільш чутливий до зміни таких показників, як відношення інвестицій в основний капітал до ВВП та частки вітчизняних інвестицій в основний капітал у ВВП. Отже, для зміцнення інвестиційної безпеки насамперед необхідно оптимізувати частку нагромадження у ВВП, при цьому основними засобами як на державному, так і на регіональному рівні мають стати заходи з активізації діяльності вітчизняних інвесторів.

Обмеженість інвестиційних ресурсів і нестабільне фінансування капітальних вкладень негативно позначилися на розвитку та стабілізації господарства держави. Здійснення глибокої структурної перебудови української економіки вимагає істотного збільшення обсягу інвестицій, консолідації всіх джерел інвестування, активізації інвестиційної діяльності.

Низький інвестиційний потенціал економіки з точки зору можливостей формування інвестиційних ресурсів та їхнього ефективного використання, затягування з реалізацією інвестиційних проектів на старті реформ і неритмічне інвестування протягом реформ, гра у фінансові інвестиції з метою перерозподілу власності без створення нових активів, зневага до проблем створення цивілізованої інвестиційної інфраструктури – всі ці фактори позначаються на рівні інвестиційної безпеки України.

Усі перелічені проблеми формують несприятливий інвестиційний клімат і перешкоджають притоку зовнішніх і активізації внутрішніх інвестицій, що ускладнює підтримання належного рівня фінансової безпеки. Тому важливо усвідомлювати наслідки погіршення рівня інвестиційної безпеки і вживати заходів щодо його оптимізації.

Україні важливо не втратити фінансової та політичної незалежності, а тому необхідно знайти оптимальне співвідношення між отриманням кредитів

від міжнародних фінансових організацій та залученням грошей внутрішніх інвесторів, розбудувати інфраструктуру ринку цінних паперів і лібералізувати правові й податкові умови діяльності інвесторів.

Список літератури: 1. Офіційний сайт Державної служби статистики України // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. 2. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України: Міністерство економіки України; Наказ від 02.03.2007 № 60 // Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738. 3. Барановський О.І. Інвестиційна безпека / О.І. Барановський // Фінанси України – 1998. – № 9. – С.60–70. 4. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: Монографія / В.І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с. 5. Недашківський М.М. Інвестиційна безпека України в сучасних умовах / М.М. Недашківський, К.Ю. Подгорна // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – №1. – С. 275-280. 6. Ткаленко С.І. Інвестиційна безпека в умовах глобалізації фінансових потоків / С.І. Ткаленко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2010. – №1. – С. 282-291. 7. World Investment Report 2013: Global Value Chains: Investment and Trade for Development. – United Nations Conference on Trade and Development // Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013_en.pdf.

Bibliography (transliterated): 1. Oficijnij sajt Derzhavnoї sluzhbi statistiki Ukraїni // Rezhim dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. 2. Metodika rozrahunku rivnja ekonomichnoї bezpeki Ukraїni: Ministerstvo ekonomiki Ukraїni; Nakaz vid 02.03.2007 No 60 – Rezhim dostupu: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738. 3. Baranovs'kij O.I. Investicijna bezpeka – Finansy Ukraїni – 1998. – No 9. – P. 60–70. 4. Kirilenko V.I. Investicijna skladova ekonomichnoї bezpeki: Monografija. – Kyev: KNEU, 2005. – 232 p. 5. Nedashkivs'kij M.M. Investicijna bezpeka Ukraїni v suchasnih umovah – Zbirnik naukovih prac' Nacional'nogo universitetu derzhavnoї podatkovnoї sluzhbi Ukraїni. – 2012. – No 1. – P. 275–280. 6. Tkalenko S.I. Investicijna bezpeka v umovah globalizacїi finansovih potokivju – Zbirnik naukovih prac' Nacional'nogo universitetu derzhavnoї podatkovnoї sluzhbi Ukraїni. – 2010. – No1. – P. 282–291. 7. World Investment Report 2013: Global Value Chains: Investment and Trade for Development. – United Nations Conference on Trade and Development // Rezhim dostupu: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013_en.pdf.

Надійшла (received) 09.09.2014

УДК 658.011.3:664

Д. Ю. ПОЛХОВСЬКИЙ, студент, НАУ ім. М.Е. Жуковського «ХАІ»,
Харків

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НА КОНДИТЕРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Розглянуто ризики кондитерського ринку України, основні проблеми кондитерського ринку та ризики на кондитерських підприємствах, загальний обсяг виробництва, споживання експорту та імпорту кондитерської галузі. Пропонується методологічний підхід і методика проведення оцінювання ризиків підприємств кондитерської галузі, певний механізм та класифікація оцінювання ризиків на підприємствах кондитерської галузі, а також методика проведення розрахунків втрат підприємств для мінімізації ризиків на підприємствах кондитерської галузі.

Ключові слова: кондитерська галузь України, кондитерські підприємства, ризики, втрати.

Вступ. Діяльність будь-якого підприємства пов'язана з ризиком. Підприємства управляють ризиком за допомогою його ідентифікації, аналізу та подальшого вирішення, чи слід його піддати обробці з метою задоволення критеріїв ризику. Оцінювання ризиків – це визначення кількісно чи якісно